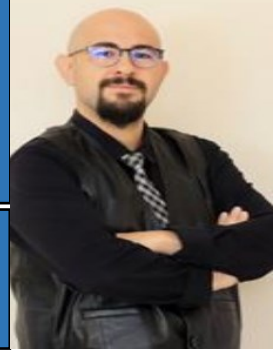

KÜRESELLEŞME MASKESİYLE GELEN KÜLTÜREL KUŞATMA TÜRK KİMLİĞİNİN SOSYAL MEDYA GÖLGESİNDEKİ MÜCADELESİ

ARŞ.GÖR. NURİ ÇİÇEK

Küreselleşme, başlangıçta insanlık için umut vaat eden bir ufuk olarak belirmişti. Ekonomik iş birliği, bilgi paylaşımı, iletişimdeki devrimsel hız; bütün bunlar daha açık, daha bağlantılı bir dünya düşüncesini besliyordu. Teknolojinin ilerlemesiyle insanlar arasındaki mesafeler kısalmış, kültürler arasında daha yoğun bir temas sağlanmıştı. Bu görünürde olumlu gelişmeler, zamanla daha karmaşık bir dönüşüm sürecine evrildi. Sınırların aşılması yalnızca ticaretle sınırlı kalmadı; kültürel normlar, değerler, semboller de küresel dolaşıma girdi.

Ancak bu süreç, özellikle Batı merkezli değerler sisteminin dijital platformlar aracılığıyla dayatılmasıyla tek yönlü bir etkiye dönüştü. Farklı medeniyet birikimlerinin iç dokusu, zamanla aşındırılmaya başlandı. Yerel kimlikler, köklü gelenekler, tarihsel hafıza ve kadim toplumsal yapılar; “evrensel” olduğu iddia edilen modern yaşam pratikleri karşısında görünmezleşti. “Çeşitlilik” söylemiyle yola çıkan bu yeni düzende, aslında kültürel tek tipleşmenin önü açıldı. Artık kimlikler birer “**pazarlama teması**” na indirgeniyor; renkli kartpostallara, turistik deneyimlere ya da reklam malzemelerine dönüşüyor.

Bugün Türk kültürü, bu küresel dönüşümün merkezinde çok yönlü bir mücadele yürütmektedir. Bir yanda binlerce yıllık tarihi ve manevi birikimini korumaya çalışan bir direniş, diğer yanda dijital dünyanın görünmeyen tahakkümüne karşı şekil değiştirme zorunluluğu... Bu mücadele yalnızca bir nostalji ya da aidiyet hissiyle değil; aynı zamanda anlamı, değeri ve yön duygusunu koruma arzusuyla yürütülmektedir. Çünkü

kültür sadece geçmişin mirası değil, aynı zamanda geleceğin inşa malzemesidir.

Zira yeni çağın emperyalizmi, geçmişin kaba işgallerinden çok daha rafine ve sinsi yöntemlerle ilerlemektedir. Artık kaleler kuşatılmıyor; diller, anlatılar, semboller kuşatılıyor. Kılıçların yerini algoritmalar, fiziki işgallerin yerini zihin format(lama) ları/*sanal mankurtlar* almış durumda. Sosyal medya platformları üzerinden yayılan içerikler, toplumların duyarlılık haritalarını yeniden çiziyor. Gündelik dil, toplumsal ilişki biçimi ve estetik anlayış, birkaç saniyelik dikkat çekici videolara indirgeniyor. Yüzeysel ve hızlı tüketime dayalı bu içerik akışı, düşünme süreçlerini değil, tepki verme reflekslerini besliyor.

Bu görünmeyen kuşatmanın en hassas ve en kırılgan hedeflerinden biri ise şüphesiz ki **aile kurumudur**. Aile, toplumun en küçük ama en temel yapı taşıdır. Yalnızca biyolojik ya da hukuki bir birliktelik değil, aynı zamanda bir anlam, değer ve yön duygusunun doğduğu ve beslendiği yerdir. *Türk ailesi, tarih boyunca yalnızca bir akrabalık örgüsü değil; aynı zamanda ahlaki rehberliğin, terbiyenin, dayanışmanın ve medeniyetin aktarıcısı olmuştur*. Ancak dijital kültürün bireycilik merkezli yapısı, bu kadim kurumun içini sessizce boşaltmaktadır.

Aile içi ilişkiler, artık sosyal medya vitrinlerine açılan pencerelere dönüşmüş durumda. Anne-baba-çocuk ilişkisinde geleneksel roller bulanıklaşmakta; ebeveynler rehberlikten çok *dijital imaj üreticiliğine* odaklanmaktadır. Çocuklar ise ebeveynlerinin deneyim ve değerlerinden çok, bir *influencer*’ın

görüşlerine itibar etmektedir. Aile içi mahremiyet, bir “paylaş” tuşuyla ortadan kalkıyor. Güvenin yerini onay arayışı, sevginin yerini *görünürlük arzusu* alıyor. Aile üyeleri birbirlerine değil, *ekranlara dönük yaşıyor*.

Oysa **Türk ailesi** yalnızca birlikte yaşanılan bir fiziksel alan değil; birlikte olmanın anlamını, saygının, ölçünün, edebin, şefkatin ne olduğunu öğreten bir değer mekânıdır. “Ev” sadece dört duvar arasında geçirilen zaman değil; kişiliğin, vicdanın, kimliğin temellendiği yerdir. Bu nedenle, bu çekirdeğin çözülmesi yalnızca aile kurumunu değil; onunla toplumun da çözülmesine yol açar. Çünkü aile zayıfladığında, dayanışma duygusu zayıflar; ahlaki pusula pusulasızlaşır/ yönsüzleşir; toplum, ortak değer haritasını kaybeder.

Bu dönüşüme karşı koymak, geçmişe dönmek değil; geleceği doğru bir yerden kurma sorumluluğudur. Bunun ilk adımı, kavramların temizliğidir. “Aile”, sadece kan bağından ibaret değildir. O aynı zamanda ortak hayatın, karşılıklı sorumluluğun, duygusal bağın ve ortak değerlerin taşıyıcısıdır. **Bugünün tüketim kültürü bu kavramı yalnızca romantik dizilerde süslenmiş bir dekor olarak sunuyor.** Oysa bizler için aile, karakterin yoğrulduğu, erdemin öğrenildiği, bireyler arası sınırın anlam bulduğu ilk mekândır.

Bu anlamda, Türkiye’de 2025 yılının “Aile Yılı” ilan edilmesi, sadece bir takvim notu değil; aynı zamanda toplumsal bir uyanış çağrısı olmalıdır. Devletin, sivil toplumun, akademik çevrelerin ve medyanın birlikte harekete geçmesi gereken çok katmanlı bir seferberlik gerekmektedir. Aileyi yeniden tanımlamak, korumak ve geleceğe taşımak için sadece nostalji yeterli değildir. Çağın gereklerine uygun, dirençli ve üretken bir yaklaşım elzemdir.

Bu bağlamda ikinci adım, sosyal medya ve dijital dünyayla kurulan ilişkinin kökten dönüşümüdür. *Aile bireyleri dijital mecralarda yalnızca içerik tüketen pasif figürler değil;*

anlam kuran, değer üreten bilinçli aktörler olmalıdır. Çocuklara sadece ekranlardan uzak durmaları gerektiği öğretilmemeli; aynı zamanda dijital ortamda etik, eleştirel ve yaratıcı bir tutum geliştirmeleri sağlanmalıdır. Bunun için *medya pedagojisi yalnızca teknik eğitim değil; aynı zamanda ahlaki bir çerçeve sunmalıdır.*

Sosyal medyada geçirilen zamanın niteliği, ailenin iç yapısına doğrudan etki etmektedir. Ebeveynler çocuklarıyla yüz yüze geçirdikleri zamanı ekran süresine tercih etmeli, örnek olma sorumluluğunu unutmamalıdır. **Dijital farkındalık, bugün artık lüks değil, zorunluluktur. Tıpkı sağlıklı beslenme gibi, sağlıklı dijital tüketim de bir bilinç meselesidir.**

Bu noktada devletin rolü yalnızca ekonomik yardımlarla sınırlı kalmamalıdır. Aile merkezli politikalar, eğitim sisteminde değer aktarımını incelemeli, müfredatta medya okuryazarlığını bütüncül bir yaklaşımla entegre etmelidir. Rehberlik hizmetleri, yalnızca akademik destek değil; aynı zamanda dijital kimlik gelişimi, duygusal denge ve aile içi iletişimi güçlendirme misyonu taşınmalıdır.

Unutulmamalıdır ki bir medeniyet yalnızca dış tehditlerle yıkılmaz; çoğu zaman içeriden çökertilen değerlerle dağılır. Aile bu açıdan yalnızca bireysel bir sığınak değil; kolektif hafızanın, kültürel sürekliliğin ve toplumsal sağlamlığın da teminatıdır. Türk ailesi, kendi köklerinden beslenen; ama aynı zamanda çağın rüzgârlarına da direnç gösterebilen bir yapıya kavuştuğu takdirde, bu çağın içinde hem var olmaya hem de değer üretmeye devam edecektir.

Çünkü **bir milletin hafızası önce evinde susar, sonra sokakta unutulur.** O hâlde yeniden konuşmamız gereken yer, evin içidir. Sessizliğe direnen her aile, bu dijital çağın kültürel kuşatmasına karşı yükselen bir savunma hattıdır. Ve her bilinçli aile, geleceğin inşasında bir kale hükmündedir. **Zihinler teslim alındığında bayraklar hâlâ dalgalansa da vatan çoktan içeriden düşmüştür.**